

TASVIRIY SAN'ATNING MA'NAVIYATNI YUKSALTIRISHDAGI O'RNI

Ilmiy rahbar:

Faxriddinov Muhammad Faxriddin O'g'li

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti

o'qituvchisi, O'zbekiston

fakhriddinovmukhammad0@gmail.com

Toshpulatova Umeda Toxirova

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti

San'atshunoslik fakulteti talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada inson dunyoqarashini kengaytirib, ma'naviyatini boyitish haqida so'z boradi*

Kalit so'zlar: *madaniyat, go'zal xulq, munosabat, san'at, qadriyat, suratlar*

KIRISH

Aynan tasviriy san'at orqali inson o'zini ma'naviyatini oshirib borishini ta'kidlab o'tish joiz. Jamiyatdagi har bir shaxs o'z fikr va g'oyalarini tasvirlash orqali namoyon qilib boradi. Fikrlash jarayonining suratini kengaytirish va sifatli tarzda talqin qilishda san'atning o'rni sezilarli darajada ahamiyatga ega. Yoshlardagi salohiyatni rivojlantirishda, shuningdek, tarbiyaviy munosabatlarda o'z aksini topishda kerak bo'lgan ayrim qirralarni ochib beradi. San'atning har bir sohasida qadam bosilar ekan, uning qay darajada mukammallikni, mas'uliyatni, noziklikni, jozibadorlikni his eta bilish kabi majburiyatlarni anglatishida yaqqol ko'rinadi. Umuman olganda, tasviriy san'at vatanga bo'lgan mehrni, milliy qadriyatlarni, an'analarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Hozirgi kunda tasviriy san'atni rivojlanishida ko'pgina vazifalar yuklatilmoqda. Uning kelajak avlodni kamol topishida fikr va g'oyalarning mustaqil tadbiq eta bilishidagi asosiy vazifalar qatoridan joy olishi kerakligi e'tibor talab etmoqda.

Xususan, O'zbekiston hududidagi eng qadimgi san'at namunalari yurtimiz ahlining qadimiy ajdodlari juda ko'hna va boy madaniyat va san'at sohibi ekanligidan, ularning yuksak badiiy saviyada asarlar yaratganligidan darak beradi. Qadimda insonlar o'z hissiyotlarini ifodalashda hamda bilimlarini takomillashtirishda tasviriy san'atdan foydalanishgan. O'zbekiston hududidagi olib borilgan arxeologik qazilma natijasida ko'plab tarixiy san'atga oid buyumlarning topilishi bizning boy tarixga ega ekanligimizdan dalolat beradi. Nodir topilmalar orqali biz o'z tariximiz san'atini kelajak avlod uchun na'muna sifatida ko'rsatamiz. G'oyaviy va badiiy jihatdan yuksak saviyada ishlangan san'at asarlari orqali yosh avlodning san'atga bo'lgan mehrini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Haqiqatan, tasviriy san'atga bo'lgan cheksiz muhabbat tufayli insonlarda ruhiy yorqinlikni, go'zallikni ko'ra ola bilishlikni boyitib borish bugungi kun talabiga kirmoqda. Suratlardan ilhom olgandan keyin oldiga qo'yilgan maqsadlarning poydevorini qura boshlash mumkin hisoblanadi. Muhim jihati ham shundaki, tarbiyaviy jihatdan o'z o'rniga egadir. Undan tashqari estetik zavq berish va tinchlantirish kabi yaxshi fazilatlarni ham o'z ichiga

oladi. Rassomlar o'zlari ko'rgan narsalarni emas, balki undagi asl mohiyatni tushuntirib beradigan darajada ijod orqali insonlar qalbidan joy olishadi. Yosh avlod uchun esa, o'rnak sifatida baholanishi bejiz emas. Borliqni go'zallashtirish uchun avvalo, o'zimizning ongimizni yorqinlashtirishimiz kerak. Ya'ni xulqi go'zal insonlardan yomonlik chiqmaydi. Rassomlarning ham ruhiy olami gozallikka boy, shuning uchun ham ular suratlari orqali ichki dunyosining qanchalar nafisligini ko'rsatib bera oladi. Men o'z suratlarim orqali, ranglarning uyg'unligidan bahramand bo'lgan holda, chuqur munosabatni shakllantirishda xizmat qiladi. Zero asarlarimiz orqali bo'lajak avlod ichki dunyosining olamini boyitib borsak ajab emas.

Kelajakda o'z asarlarimni Parijdagi "Luvr" muzeyi peshtoqlaridan joy olishini xohlayman. Ko'pgina chet el rassomlarining yaratgan nodir asarlari kabi suratlar chizishga bo'lgan ishtiyoqim kundan-kunga oshib bormoqda. Meni asarlari asnosida o'ziga rom eta olgan rassom ham Leonardo Da Vinchi hisoblanadi. Buyuk rassomning "Mona Liza" nomli durdonasi o'z davrida ham, hozirgi kunda ham insonlar qalbidan joy olinishi asarni buyukligini ko'rsatib beradi. Rassom umri davomida ko'pgina asarlarini sotgan bo'lishiga qaramay, "Mona Liza" deya nomlangan nodir suratini hech kimga sotishni istamagan. Chunki uning mohiyatini rassomning o'zigina qardlay oladi. Asardagi ayolning lablarini uzoq vaqt davomida ishlashi natijasida o'z qimmatini oshirishda xizmat qiladi. Ayolga boqar ekanmiz undagi yuzining har xil munosabatlardagi qiyofasini ko'ra boshlaymiz. Bu esa har bir kishining bir-biriga qay holatda munosabat bildirishida ko'rina boshlaydi.

Tasviriy san'at orqali ongimiz doirasining kengayishini nazarda tutamiz. Zero, bo'lajak avlodning sog'lom fikrlashida katta ahamiyatga ekanligi buning dalilidir. Shu boisdan yoshlarni qiziqtirish, ulardagi qobiliyatlarni yuzaga chiqarishda ko'maklashish, qo'llab-quvvatlash bizning va sizning muhim vazifamizga kiradi. Birinchi navbatda bu sohaning mohiyatini tushuntirish orqali ko'nikmalarni hosil qila olamiz. Ichki go'zalligi tufayligina yosh avlod jamiyatda o'z o'rnini topa oladi, albbatta. Shu boisdan mamlakatimiz yaratib berayotgan barcha shart-sharoitlardan foydalangan holda san'at sohasini kengaytirish maqsadga muvofiq bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Rahim Xasanovning "Tasviriy san'at asoslari" nomli kitobi. Toshkent-2009
2. Faxriddin o'g'li, F. M., & Toxirovna, T. U. JILVADOR RANGLARNING SOKIN NAVOSI. "INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE" BELARUS, International scientific-online conference. Part 22 March 19th COLLETIONS OF SCIENTIFIC WORKS MINSK-2024. BELARUS. 90- 92 pages.
3. Y.A.Komenskiy. Buyuk didaktika. T., 1975, 17- bet.
4. Faxriddin, S. (2024). TA'LIM MAZMUNINI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYASI. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 2(20), 183-187.
5. N. Sayidahmedov. Yangi pedagogik texnologiya. T., 2003, 59- bet.
6. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). PIRLS – (PROGRESS IN INTERNATIONAL READING LITERACY STUDY) - XALQARO O'QUVCHILAR SAVODXONLIGINI

BAHOLASH TIZIMI HAQIDA. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(20), 785-790.

7. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). PISA – (PROGRAMME FOR INTERNATIONAL STUDENT ASSESSMENT) –XALQARO O'QUVCHILARNI BAHOLASH DASTURI HAQIDA. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(20), 220-225.

8. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). MUHANDISLIK KOMPYUTER GRAFIKASI VA CHIZMACHILIK DARSLARIDA KESIMLAR VA ULARNI O'RGATISH METODIKASI. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(20), 67-75.

9. B.N.Oripov. Tasviriy san'atni o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyasi, didaktikasi va metodikasi. Toshkent-"Ilm ZIYO"- 2013.

10. Faxriddin o'g'li, F. M. (2023). DUNYO TA'LIM USLUBLARIDAGI SARA DURDONALAR... Научный Фокус, 1(7), 190-193.

11. Fakhridinov M. The impact of modern technology on education //Fan va ta'lim integratsiyasi jurnali. – С. 165-170.

12. Shodiyev, F., Kiyamova, S., Karshyeva, G., & Muradullayeva, D. (2023). The Technology of Preparation of the Future Primary School Teacher in the Global Process. Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science, 4(6), 108-111.

13. Zhuraev, K. K., & Kadirov, Z. K. (2021). Features of the Artistic Life of Samarkand (In the 1920s). European journal of innovation in nonformal education, 1(2), 129-131.

14. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). Art and Architecture of Europe. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN, 5(1), 16-18.

15. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). EXPLORING THE SPECIFIC INNOVATIONS OF COMPUTER GRAPHICS IN DRAWING SCIENCE. Научный Фокус, 1(10), 56-58.

16. Suvankulov, S. M. (2017). Master's thesis.

17. Teshaeovich, S. F. The Role of Didactic Games in the Training of Future Teachers. International Journal of Innovations in Engineering Research and Technology, 7(10), 62-64.

18. Teshaeovich, S. F. (2021). A Study of the Image of Navoi in the Works of Erkin Vahidov. Central Asian Journal of Social Sciences and History, 2(12), 170-172.

19. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). FIN TA'LIM TIZIMINING GLOBAL O'QITISHDA TUTGAN O'RNI. INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION, 3(26), 152-155.

20. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). EXPLORING THE SPECIFIC INNOVATIONS OF COMPUTER GRAPHICS IN DRAWING SCIENCE. Научный Фокус, 1(10), 56-58.

21. Rasulova, M., & Mamasolieva, S. (2021). Features of increasing some of the physical and mechanical properties of fabrics for workwear. International Journal of Progressive Sciences and Technologies (IJPSAT). ISSN, 2509-0119.

22. Kh, Z. R. (2024). POSSIBILITIES OF USING NATIONAL VALUES IN TRAINING PEDAGOGUES FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES. European International Journal of Pedagogics, 4(01), 41-44.

23. Naxalboyev, N., & Diyorjon, R. Z. (2024). ROBOT CAR ASSEMBLY TECHNOLOGY FOR OBSTACLE AVOIDANCE USING ARDUINO UNO AND L293D

WITH HC-SR04 SENSOR. Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research, 11(02), 292-295.

24. Abilkasimovna, M. G. (2024). Samarkand Machine Embroidery and Trends of it in 20th Century. Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education (2994-9521), 2(3), 74-79.

25. Salokhidinovna, S. M. (2021). The Originality and Aesthetic Significance of the Art of Painting and Decorative Arts. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN, 2(12), 5-7.

26. Faxriddin o'g'li, F. M. (2023). O'ZBEKISTON VA FINLANDIYA MAKTABLARIDA TASVIRIY SAN'AT VA CHIZMACHILIK FANLARIGA QO'YILADIGAN TALABLARNING BIR-BIRIDAN FARQLANISHI. Научный Фокус, 1(7), 46-52.

27. Fakhridinov, M. Convenience of working with AutoCAD Software in Drawing and Drawing Geometry. Fan va ta'lim integratsiyasi jurnali, 165-170.

28. Faxriddin o'g'li F. M. PIRLS-(PROGRESS IN INTERNATIONAL READING LITERACY STUDY)-XALQARO O'QUVCHILAR SAVODXONLIGINI BAHOLASH TIZIMI HAQIDA //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2024. – Т. 2. – №. 20. – С. 773-778.

29. Faxriddin o'g'li F. M. PISA-(PROGRAMME FOR INTERNATIONAL STUDENT ASSESSMENT)-XALQARO O'QUVCHILARNI BAHOLASH DASTURI HAQIDA //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2024. – Т. 2. – №. 20. – С. 208-213.

30. Faxriddin o'g'li, Faxriddinov Muhammad. "COMPUTER GRAPHICS: EXPLORING COMPUTER GRAPHICS IN AREAS DRAWING AND ARTS." Новости образования: исследование в XXI веке 2.19 (2024): 43-46.

31. Faxriddin, S. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA INTERFAOL DARSLAR OLIV BORISH TEXNOLOGIYASI. Научный Фокус, 1(12), 214-219.

32. Shodiyev, F. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O'QUVCHILARINI TAYYORLASHDA DIDAKTIK O'YINLARDAN SAMARALI FOYDALANISH USULLARI. Научный Фокус, 1(12), 220-225.

33. Faxriddin O'g'li, F. M., & Azizbekovna, M. G. (2024). MO'JAZ TASVIRDA TARIX TASNIFI. Научный Фокус, 1(12), 266-270.

34. Faxriddin o'g'li F. M. KOMPYUTER VA UNING GLOBAL TA'LIMDAGI KREATIV O'RNI //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2023. – Т. 1. – №. 6. – С. 514-521.